

Türk Nöroşirürji Derneği Başkanı ve Yönetim Kurulu

İlgi: 24.03.2020 tarihli, Covid-19 pandemisi sırasında acil ve beklenebilir girişimler konusunda çalışma

26.03.2020, İstanbul

Sayın Başkan,

Dünyanın ve ülkemizin içinde bulunduğu covid-19 pandemisi sırasında Türk Nöroşirürjisinin görevini en yüksek standartlarda yerine getirebilmesi için TND-TURNOG grubunun durum raporunu sunuyoruz.

1. Dünyanın birçok ülkesinde Cerrahi ve Nöroşirürji Dernekleri pandemi sırasındaki ideal tutum konusunda yönergeler yayınlamaktadır. Öne çıkan özetleri ekte sunuyoruz:
  - a. Türkiye Sağlık Bakanlığı da dahil olmak üzere tüm ülke yönetimleri ve farklı ülkelerin cerrahi dernekleri **aciliyeti olmayan tüm cerrahi girişimlerin ertelenmesine** dair net fikir belirtmişlerdir.
  - b. Amerikan Cerrahi Derneği (American College of Surgeons) cerrahi **vakaların gereklilik/aciliyet durumları konusunda objektif sınıflama** yapabilmek için bir klasifikasyon yayınlamıştır. <https://www.facs.org/covid-19/clinical-guidance/triage> Aynı klasifikasyon şemasının hangi dal cerrahilerine karşılık geldiği Amerikan Sosyal Sigorta Kurumunca da (CMS) yayınlanmıştır. <https://www.cms.gov/files/document/31820-cms-adult-elective-surgery-and-procedures-recommendations.pdf>
  - c. Hangi vakaların acil olarak sayılacağıının objektif olarak belirlenmesi ve hasta bazında risk belirlenmesi için kurumlar içinde **triyaj komiteleri kurulması**

önerilmiştir. <https://www.facs.org/covid-19/clinical-guidance/review-committee>

<https://www.entuk.org/sites/default/files/files/Loss%20of%20sense%20of%20smell%20as%20marker%20of%20COVID.pdf>

2. Pubmed'de 25.03.2020 itibarıyla, covid-19 + Nöroşirürji/beyin tümörü başlıklı çalışma yoktur.
3. Literatürde bildirilmiş Nöroşirürji girişimi sırasında tek bir bulaş vakası vardır. Şu ana kadar bildirilen vakalar tüm cerrahi girişimlerin hasta ve doktor için aynı covid-19 enfeksiyonu riskini taşımadıklarını göstermektedir. Covid-19 virüsü nörotropik bir virüstür ve olfaktör sinire ve santral sinir sistemine trofizmi gösterilmiştir. Bu durum üst solunum yolunu ilgilendiren girişimlerin (Transsfenoidal cerrahi, bronkoskopi, entübasyon işlemleri ve yüksek basınçlı oksijen uygulamaları) riskinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32104915/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24619619>
<https://www.docdroid.net/AyUBOji/covid-19-information.pdf#page=2>
4. Covid-19 virüsünün yarattığı klinik tablonun ağırlığının viral bulaşma miktarı ile korele olduğu gösterilmiştir. Bu nedenle bulaş miktarının azaltılması konusunda Nöroonkolojik girişimler sırasında kişisel koruyucu ekipman kullanılması ve cerrahi girişimlerin modifikasyonu konusunda TND sayfasında yapılan bilgilendirme daha önce yapılmıştır. <https://www.turknorosirurji.org.tr/1/haberler/890/bilgilendirme>
5. Türkiyede çalışan nöroşirürjenlerin bilgilendirilmesi konusunda TND'nin hazırlayacağı sayfanın tüm meslekdaşlarımıza ulaştırılması önerilir. <https://www.aans.org/COVID-19-Update/COVID-19-Information-Hub>
6. Tümör ya da kanser hastalığı olan hastaların bilgilendirilmesi de önemli bir detaydır. Nasıl önlem alınması, hangi durumda tedavilerin devam edeceği, hangi tedavilerin ertelenebileceği, ertelemenin ya da ertelememenin hastayı nasıl bir riske sokacağı konusunda Türkiyedeki nöroşirürjenlerin kullanabileceği ve hastalarını yönlendirebileceği bir web sayfası hazırlanması önerilir.
<https://www.thebraintumourcharity.org/media-centre/news/charity-news/coronavirus-and-brain-tumours/>

<https://www.braintumourresearch.org/media/news/news-item/2020/03/25/government-advice-for-those-extremely-vulnerable-to-covid-19>
<http://www.bccancer.bc.ca/about/news-stories/news/2020/covid-19-and-cancer-treatments>
<https://www.hse.ie/eng/services/list/5/cancer/news/covid-19.html>

Saygılarımızla arz ederiz,

Türk Nöroşirürji Derneği Nöroonkoloji Eğitim ve Araştırma Grubu,
TURNOG Yönetim Kurulu